

РЕШЕНИЕ

№ 145

гр. Ямбол, 04.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЯМБОЛ, XI СЪСТАВ, в публично заседание на
тринадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Весела К. Спасова

при участието на секретаря Т. С. К.
като разглежда докладваното от Весела К. Спасова Гражданско дело №
20222330103118 по описа за 2022 година

Подадена е искова молба от А. В. Г., Т. Х. Г. и А. Х. Г., тримата от гр. Я., срещу М. М. Й. от гр. Я., в която се твърди, че ишците са наследници по закон на Щ. А. М. - майка на първия от тях и баба на вторите двама, починала на 25.06.2018 г. Нейният син и баща на последните двама ищци е починал на 21.11.2001 г. Наследодателката е завещала цялото си движимо и недвижимо имущество, вкл. имот в гр.Я., къща с двор в с.С., гора и лозе в землището на това село на ответницата със саморъчно завещание, вписано в службата по вписвания през 2020 г., обявено от нотариус С. М.. Накърнила е запазената част на ишците от общо 2/3- 1/3 за първия от тях и общо 1/3 за вторите двама, поради което искат намаляване на завещателното разпореждане до размера на 1/3. Ответницата не е от кръга на наследниците по закон към момента на откриване на наследството. Друго наследствено имущество освен описаното няма и приживе наследодателката не е възмездявала ишците с имоти и парични суми. Ишците не са приели наследството й по опис, тъй като се касае за универсално завещание. Поради това искат съдът да възстанови запазената им част от наследството на Щ. А. М., в размер на 2/3 ид.ч., като намали завещанието до размер на 1/3 и да осъди ответника да заплати разноските по делото.

В с.з. искът се поддържа.

В срока за отговор ответницата оспорва исковете като неоснователни, като твърди, че се е грижила с родителите си за наследодателката, която се е намирала в старчески дом, а ишците не са я посещавали, не са се погрижили за погребението й. Счита, че не се касае за универсално завещание, тъй като има посочване на конкретни имоти. Поради това ишците е следвало да приемат наследството й по опис, евентуално е необходимо приемането му, за да предявят иска за възстановяване на запазената част. В с.з. ответницата твърди, че ищецът А. Г. е взел 10 000 лв., а др. ищци по 5 000 лв. от старческия дом, които са били на

наследодателката им. Когато синът ѝ А. е бил млад, в с. С. е бил майка си, пред ответницата я е душил.

Въз основа на събраните по делото доказателства съдът приема за установено от фактическа страна следното:

По делото е безспорно, че ишците са наследници по закон на Щ. А. М., починала на 25.06.2018 г., видно и от Удостоверение за наследници № ***/28.06.2018 г. на Община Я.. А. В. Г. е неин син, а Т. Х. Г. и А. Х. Г. – деца на сина ѝ Х. Х. Г., починал на 21.11.2001 г.

Не е спорно, че с представеното по делото саморъчно завещание от 20.05.2010 г., вписано на 14.12.2020 г. в Службата по вписвания-гр.Я., Щ. А. М. е завещала на ответницата „цялото си движимо и недвижимо имущество, включително къща с двор в гр.Я., ул***, къща с двор в с.С., общ.Т., гора и лозе в с.С., общ.Т.“.

Свид. Т. –съсед на имота в гр.Я., кв.,****- дава показания, че не познава ишците, не ги е виждала. Познава наследодателката им- баба Щ., която е била в Дом за стари хора. Тя ѝ е кавала, че внуците ѝ не се интересуват от нея. Освен ответницата, никого не е виждала в имота –последната е ходила да чисти там. Прекарала е вода и ток, след като е починала бабата. Синът ѝ е оправял покрива.

Представени са справки с рег. № *** от 21.02.2023 г. на Общ. Я., удостоверение за декларирани данни с изх. № ***/17.02.2023 г. на Общ. Я., удостоверение за декларирани данни с изх. № ***17.02.2023 г. на Общ. Я., удостоверение за декларирани данни с изх. № ***/17.02.2023 г., справка от общ. Т., изх. № ***24.02.2023 г. относно декларираните от ишците имоти, като тези в с.С. са декларирали на 16.10.2018 г..

Ишците са представили Приходна квитанция № ***16.10.2018 г. на общ. Т., Приходна квитанция № ***/01.12.2020 г. на общ. Т., Приходна квитанция № ***/01.12.2020 г. на общ. Т., приходна квитанция № ***01.12.2020 г. на общ. Т., за платени данъци върху недвижими имоти за периода от 2014 г. до 2020 г. за имот в с.С., както и Приходна квитанция № ***11.10.2019 г. на общ. Я., Приходна квитанция № ***/12.11.2020 г. на Общ. Я., Приходна квитанция № ***/26.10.2018 г., Приходна квитанция № ***1.03.2022 г. на Общ. Я. и Приходна квитанция № ***/28.10.2022 г. на Общ. Я., за платени данъци върху недвижими имоти за периода от 2015 г. до 2022 г. за имот в гр.Я., ул***-земя и сграда.

Въз основа на горното съдът прави следните правни изводи:

Предявени са субективно съединени иски с правно основание чл. 30 от ЗН-за намаляване на завещание и възстановяване на запазена част от наследството.

Чл. 28 ал.1 от ЗН разпорежда, че когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството

Съгласно чл. 30 ал.1, наследник с право на запазена част, който не може да получи пълния размер на тази част поради завещания или дарения, може да иска намалението им до размера, необходим за допълване на неговата запазена част, след като прихване направените

в негова полза завети и дарения с изключение на обичайните дарове.

Касае се за самостоятелно субективно потестативно право на ишците с имуществен характер.

По делото се установи, че ишците са наследници със запазена част, която съгласно чл. 29 ал.1 пр.2 от ЗН е общо 2/3, тъй като са деца на наследодателя (няма преживял съпруг). Съгласно чл. 28 ал.2, частта от наследството вън от запазената част е разполагаемата част на наследодателя, която в случая е 1/3. Ответникът не е призовано към наследяване лице. Ишците не са приели наследството по опис в срока по чл. 61 ал.1 от ЗН, но съобразно Тълкувателно решение № 3/19.12.2013 г. по т.д.№3/2013 г., ОСГК на ВКС, приемането на наследството по опис е материална предпоставка за реализиране правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призован към наследяване. Доводите на ищцовата страна в тази насока са основателни. ВКС изрично обявява, че изискването за приемане на наследство по опис е предпоставка за реализиране на правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството само когато наследодателят е извършил дарствени разпореждания или частни завещателни разпореждания, но не и когато завещателното му разпореждане е универсално /в последната хипотеза общото завещателно разпореждане съгласно чл. 16, ал. 1 ЗН придава на лицето, в полза на което е направено, качеството наследник, а не на кредитор на наследството/, както и когато завещание, което не е било известно, е било открито след приемането на наследството по смисъла на чл. 55 ЗН.

В случая се касае за общо завещателно разпореждане, предвид формулировката за разпореждане с „цялото движимо и недвижимо имущество“ на завещателя. Типът на завещанието не се определя от добавянето на конкретно изброени имоти. Записването им е свързано с изявлението относно цялото имущество с думата „включително“, т.е. касае се за примерно, неизчерпателно изброяване. Тъй като се касае до универсално завещание по смисъла на чл. 16 ал.1 от ЗН, то не води и не обуславя необходимост съдът да образува наследствена маса от всички имоти, които наследодателят е притежавал към деня на смъртта си по чл. 31 от ЗН. Нейното образуване е необходимо само тогава, когато е завещано определено имущество /чл. 16 ал.2 от ЗН/, за да се определи чистият актив, от който могат да се облагодетелстват заветниците. Затова при универсалните завещания, намаляването им, за да се възстанови запазената част, следва да стане, като завещанието се намали направо в дробна част съобразно разпоредбите на чл. 29 от ЗН. В този смисъл е и практиката на ВКС. В настоящия случай завещателят е оставил две деца. В рамките на запазената част от наследството, определена съгласно ал.1 пр.2 на чл. 29 на 2/3, частта на всяко дете е равна. Т.е. запазената част на ищеца Анастас В Г. е 1/3, а на другите ишците – деца на починалия му брат -по 1/2 от 1/3, с които части следва да се намали завещанието. Оставащата част от завещаното имущество включва и се равнява на разполагаемата такава на наследодателя-1/3. Искът се явява основателен и следва да се уважи.

Неоснователни са възраженията на ответницата, че ишците не са приели наследството. Това е станало и с подаването на исковата молба –т.е. извършили са по този начин

конклюдентни действия по приемане на наследството, както сочи ВКС в Решение № 57 от 07.05.2014 г. по гр. д. № 5702/2013 г., г., I г. о. А също такъв характер имат действията им, твърдени от ответницата, по получаване на съхраняваните в дома за стари хора 20 000 лв. на наследодателката. По делото не е установен точния момент на деклариране на имотите, освен тези в с.С., декларирали на 16.10.2018 г., като данъците за имота в гр.Я. са заплащани след смъртта на наследодателката на нейно име до 2018 г., а от 2019 г. – на името на наследниците.

Доводите в отговора на исковата молба, че ответницата се е грижила с родителите си за наследодателката, която се е намирала в старчески дом, а ишците не са я посещавали, не са се погрижили за погребението ѝ, са неотносими към спора. Съгласно чл. 3 от ЗН, не може да наследява като недостоен: б. "а" – който умишлено е убил или се е опитал да убие наследодателя, неговия съпруг или негово дете, както и съучастникът в тия престъпления, освен ако деянието е извършено при обстоятелства, които изключват наказуемостта, или ако е амнистирано; б. "б" – който е набедил наследодателя в престъпление, наказуемо с лишаване от свобода или с по-тежко наказание, освен ако набедяването се преследва с тъжба на пострадалия и такава не е била подадена; б. "в" – който е склонил или възпрепятствувал наследодателя чрез насилие или измама да направи, да измени или отмени завещанието или който е унищожил, скрил или поправил негово завещание или съзнателно си е служил с неистинско завещание. Изложените в отговора действия на наследниците не попадат в нито една от тези хипотези. Поради това са неотносими към спора и показанията на свидетелката в тази връзка. Неполагането на грижи от наследниците за завещателката не ги прави недостойни да я наследяват. По отношение на твърденията за упражнено от първия ищец насилие над наследодателката в годините на младостта му, същите са направени след срока за отговор и са преклудирани, а и не са доказани от ответницата, доколкото такива факти не се сочат от разпитаната свидетелка. Заявените от нея действия по поддръжка на имота в гр.Я. са ирелевантни за настоящия спор и биха имали значение в евентуален процес относно дължимите разходи от съсобствениците за имота.

При този изход от делото искането на ишците за присъждане на разносните следва да се уважи на осн. чл. 78 ал.1 от ГПК.

Ето защо ЯРС

РЕШИ:

НАМАЛЯВА с 2/3 саморъчно завещание от 20.05.2010 г., с което Щ. А. М., починала на 25.06.2018 г., е завещала на М. М. Й. от гр. Я., ж.к.****, ЕГН ***** "цялото си движимо и недвижимо имущество", като ВЪЗСТАНОВЯВА запазената част на А. В. Г. от гр. Я., ул. "****", ЕГН ***** в размер на 1/3, на Т. Х. Г. от гр. Я., **** ЕГН ***** в размер на 1/6 и А. Х. Г. от гр. Я., ул. "****", ЕГН ***** в размер на 1/6, общо в размер на 2/3 за всички тях.

ОСЪЖДА М. М. Й. от гр. Я., ж.к.****, ЕГН ***** да заплати на А. В. Г. от гр. Я.,

ул.“****, ЕГН *****, Т. Х. Г. от гр. Я., **** ЕГН ***** и А. Х. Г. от гр. Я.,
ул.“****, ЕГН ***** поравно направените разноси в размер на 680 лв.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването на страните пред
ЯОС.

Съдия при Районен съд – Ямбол: _____